

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerknim, razmnožen
na ciklostil. Od 5. do 17.
septembra 1944 se je ti-
skal v tiskarni «Dobrodo»
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra
1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni «Slovenija» pod
Vojskim pri Idriji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
tiskani partizanski DNEV-
NIK v zaslužjeni Evropi.

primorski

dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 500 lir - Leto XL. št. 8 (11.731)

Trst, sreda, 11. januarja 1984

559
linije
1
723
P.P. 126
66001 KOPER
OSREDNJA KNJIZNICA
8554 AA

Vodja prosovjetske struje čedalje bolj osamljen

Osamljen protest Cossutte v CK partije proti mlačni politiki KPI do razorožitve

Libertini: Craxijeva je politika najbolj konservativnih evropskih vlad

Minister Vincenzo Scotti kandidira za tajnika KD

RIM — Minister Vincenzo Scotti kandidira za tajnika KD. «Priljubljen sem, da odgovorim na upe po obnovi in k temu pozivam vse vmesne sile v stranki. Ne gre mi za investituro, upam le, da bom v stranko vnesel sprememb,» je Scotti poudaril v intervjuju, ki ga objavlja tednik «Il sabato». V tem intervjuju Scotti ponovno kritizira De Mitovo politiko in njegov način vodenja stranke

Scottija s previdnostjo podpirata Forlani in Donat Cattin, vendar pa ima neapeljski voditelj le malo možnosti za izvolitev. Vsekakor bo Scotti pridobil na ugledu, ki se je že znatno dvignil po sporazumu, ki ga je s svojim posredništvom dosegel med delodajalci in sindikati.

RIM — V okviru centralnega komiteja KPI je včeraj spet nastal «primer» Cossutta. Vodja prosovjetske struje v KPI je namreč napadel politiko partije glede evroizstrelkov in še zlasti vse premalo odločne pobude glede oporišča v Comisu. Cossutta je zatem sporočil CK, da je vodstvo partije sklenilo zavrniti njegov članek o istih vprašanjih, ki ga je pisal za glasilo partije «l'Unità». Opozoril je na dejstvo, da se ni zgodilo nikoli v zadnjih 37 letih, da bi vodstvo predhodno vzelo v pretres članke, pa čeprav so izražali stališča manjšine, ki bi jih napisali člani vodstva samega. Gre za novo dejstvo, ki bi utegnilo postaviti precedens, ki prav gotovo ne bi bil pozitiven. Na politični ravni pa je Cossutta komentiral glavno tezo zadnjih Berlinguerjevih pobud, se pravi zahtevo po pomiritev gestah tako s strani ZDA kot s strani SZ.

Cossutti je odgovoril Paolo Bufalini, ki je eden najtesnejših Berlinguerjevih sodelavcev in pristašev. KPI ne postavlja na isto raven Sovjetsko zvezo in ZDA, je dejal Bufalini, čeprav poleg tega, da obsojamo politiko Reaganove administracije ohranjamo nekatere razlike v gledanjih na vrsto pomembnih izbir, za katere se je odločila SZ. Kar pa zadeva gibanje za

mir, je Bufalini obožil Cossutto, da je bil celo žaljiv.

To pa ni bila edina razlika v gledanjih, ki je prišla do izraza v razpravi. Medtem ko je bil govor o evropskih volitvah, kar je bila glavna točka na dnevnem redu CK, so nekateri razpravljali govorili o vprašanjih ki jih je pred kratkim obravnaval Napolitano. Za o jasen je bil Lucio Libertini, ki je predvsem ostro napadel Craxijevo vlado. Slednja vodi po njegovem mnenju politiko, ki jo lahko primerjamo s politiko najbolj konservativnih evropskih vlad. Luciano Barca je v zvezi z Napolitanovimi izjavami izrazil mnenje, da bi dogodki s prejšnjih dni utegnili postaviti razpravo na raven, na kateri je bila pred dvajsetimi leti. Barca se je namreč pritožil, da v sedanjih vodilni skupini ni enotnih prizadevanj, ni nobenega poskusa sinteze, brez katerih «bomo nujno padli v podrejeni pragmatizem ali v abstraktno propagando.» R.G.

Obnovitev odnosov med Vatikanom in ZDA

NA 12. STRANI

Vlada pripravlja novo «klestenje» in odreka protivrednosti sindikatu

RIM — V prihodnjih tednih bo vlada pripravila nove ukrepe za zamašitev nove luknje v državnem proračunu, ki znaša 5.000 milijard lir obenem pa v pogajanjih s sindikati o novem omejevanju stroškov za delovno silo ne bo priznala nobene protivrednosti v breme državnih financ. To sta v bistvu glavna sklepa včerajšnjega sveta med gospodarskimi ministri, ki ga je bil predsednik Craxi prisiljen sklicati spričo polemik med njimi glede dejanskega stanja državnih financ in zato tudi glede izhodišč za pogajanja z delodajalci in sindikati.

Po treh urah vnetih razprav je torej Craxiju in ministrom Forlaniju, De Michelisu, Gorii, Longu, Altissimi in Visentiniju uspelo vsaj razčistiti «nesporazume» glede številke državnega primanjkljaja, ki bo letos baje

dosegel 96.000 milijard lir namesto predvidenih 91.000, toda le s pogojem, da INPS ne bo potreboval več denarja in da ne bo priliv IVA manjši od predvidenega. Kako bodo krili teh novih 5.000 milijard še ni znano, a minister Gorja je zatrdil, da postopoma in predvsem z nadaljnjim znižanjem izdatkov, bržkone pri socialnih storitvah.

Sinoči so tudi začeli izdelovati platformo predlogov (o davkih, tarifah, cenah in zaposlovanju), ki jo bodo dopolnili danes in preverili jutri na seji kabinetskega sveta, da se predstavijo z njo pojutrišnjem na obnovljenih pogajanjih s sindikati in delodajalci. Če naj pa sodimo po sinočnjem uradnem sporočilu in po izjavah prisotnih ministrov, so glede pogajanja s sindikati prevladala stališča republikancev (Spadolini je osebno izročil med posvetom Craxiju zadeven dokument) in liberalcev, ki izključujejo vsako dejansko protivrednost (na ravni davčne razbremenitve in brzdanja javnih tarif ter nadzorovanih cen) za nadaljnje žrtve, ki jih vlada zahteva od delovnih ljudi za zajezitev inflacije.

Kar zadeva zaposlovanje s povečanjem investicij je pa skrajno razočarala vest, da bodo banke od 16. t.m. znižale obresti na posojila najboljšim klientom samo za borih 0,25 odstotka, navzlic prigovarjanjem predsednika vlade. Denar ostaja predrag tudi za velika podjetja, kar daje malo upanja na odpiranje novih delovnih mest prav v trenutku, ko je raven brezposelnosti preseгла 10 odstotkov.

Ultimat Daridi

Minister Darida se je pred dobrim mesecem obvezal, da bo ta mesec steklo delo mešane delovne skupine vlada - IRI - sindikati za povoljno rešitev krize v podržavnih industrijskih podjetjih na Tržaškem in Goriškem.

Rešitev naj bi bila v novih proizvodnih pobudah in tehnoloških inovacijah ter posledični preusmeritvi delavcev, ki jim ne izbežno grozi brezposelnost, v ustrezne panoge.

Ker pa smo že skoraj sredi januarja, znakov o začetku del omenjene mešane skupine pa nobenih (in prav tako ne o njeni sestavi), so na včerajšnjem zasedanju deželnega vodstva CGIL sindikalisti postavili odločujoče kroge pred izbiro: ali začne delovna skupina pogajanja ta mesec ali pa boste imeli opraviti s splošno protestno stavko delavstva v tržaški in goriški pokrajini.

NA 4. STRANI

Pred t... tretjega... Dedijerovih «Prispevkov»

IVAN MIRT

Na zadnjih straneh drugega zvezka knjige Novi prispevki za biografijo Josipa Broza Tita je Vladimir Dedijer slutil, da se bo pri tretjem zvezku zatikalo. In se je res. Vendar pa niso bili najbolj prepričljivi tisti jugoslovanski politiki, nekatere preveč ideološko pobarvane skupine in dogmatske sile, ki so hotele preprečiti izid nove Dedijerjeve knjige. Zda, tako govorijo najnovejše informacije, bo tretji zvezek novih prispevkov izšel. Le kaj bodo rekli razni preroki, bilo jih je kar precej v Jugoslaviji in na tujem, zlasti v zahodnem tisku, ki so trdili, da so izid knjige prepovedali. Obširno so komentirali zaplet okrog zbranega Dedijerjevega gradiva in tekste najčešče zabelili s podukom, češ taka je jugoslovanska demokracija. Dezinformacije so dobile tako široka krila, da je Mitja Ribičič celo javno izjavil, kako si tudi angleški novinar ne sme privoščiti prodajanja laži.

In kaj se je sploh dogajalo v zadnjih mesecih v Jugoslaviji zastran memoarske literature in knjig, ki so želele odkrivati tabu teme iz jugoslovanske revolucije? Zelo raznovrstne odmeve je na primer sprožil Antonije Isaković s knjigama, ki sta razgaljali stalinistične pojave v Jugoslaviji po vojni. Hude polemike je zanel Vladimir Dedijer z drugim zvezkom, to je s knjigo, ki jo je končal v avgustu 1981, to je po Titovi smrti. V Novih prispevkih za biografijo Josipa Broza Tita je popisal Titovo življenje in njegov boj do leta 1945. Toda kljub prisegnanju na teorijo distance in na mnoge zgodovinske vire je Vladimir Dedijer preveč popuščal osebnim vtisom ali pa takim interpretacijam zgodovine oziroma revolucije, katere so se odmikale od strokovnega in znanstvenega metodološkega pristopa. Te vrste očitkov in ugovorov je bilo največ.

Ali so bila še druga ozadja za kritiko novih prispevkov? Nedvomno. Med drugim tudi zato, ker je Dedijerjevi knjigi kmalu sledila enigma Kopinič (Josip Kopinič pa je pomembna figura v jugoslovanski revoluciji, saj je bil dolga leta sodelavec kominterne). Pred Novimi prispevki in po njih pa so se tudi sicer na knjižnem trgu Jugoslavije začela kopičiti dela memoarske literature zelo raznolike kakovosti, pisana izrazito osebno, a z razvidnimi kulturnimi, političnimi in zgodovinskimi nameni, praviloma pa brez kakršnihkoli strokovnih ali resnih recenzij.

Nekateri pisci so NOB prikazovali samovoljno in zasebno, tako da so popačili zgodovinska dejstva in resnico. V takih primerih knjiga ni bila niti dokument niti umetniška izpo-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Okrepitev vladne koalicije

Po predvidevanjih zmaga desnice na političnih volitvah v Danski

KOPENHAGEN — Prve projekcije so potrdile predvidevanja, ki so jih dajale razne ankete glede izida danskih političnih volitev. Po teh projekcijah naj bi konservativna vlada premiera Poula Schüterja skoraj podvojila svojo prisotnost v parlamentu ter si zagotovila 46 sedežev. Od ostalih treh strank vladne koalicije bodo liberalci najbrž ohranili 20 sedežev, ki so si jih zagotovili na volitvah leta 1982, kristjanska stranka naj bi pridobila en sedež in se povzpela na pet, demokratični center pa je baje izgubil šest sedežev in bo imel v prihodnji zakonodajni dobi devet parlamentarcev.

Največje razočaranje za vlado je bil zastoj liberalnih radikalcev,

majhne sredinske vlade, ki je od znanaj podpirala Schlüterjevo vlado. Liberalni radikalci so samo potrdili devet sedežev, ki so jih imeli že v prejšnji zakonodajni dobi, tako da sedanja vlada ne more računati na absolutno večino, saj ima v najboljšem primeru 89 sedežev na skupnih 179.

Volitev se je udeležilo 89,9 odstotka udeležencev. Kot znano se je danska vlada odločila za predčasne volitve potem ko je parlament decembra lani zavrnil osnutek proračuna, ki je predvideval dokajšnje skrčnje izdatkov za leto 1984. Sredinsko-desničarska vlada je takrat doživela hud poraz v parlamentu.

Romita napovedal ustanovitev avtonomne sekcije TAR v Bocnu

RIM — Minister za deželna vprašanja poslanec Romita je včeraj napovedal, da bo v kratkem izdelal besedilo osnutka zakona za ustanovitev avtonomne sekcije deželnega upravnega sodišča Tridentinske - Južne Tirolske v Bocnu ter bo v teku nekaj tednov to besedilo predložil za odobritev ministrskemu svetu. Romita je namreč prav včeraj končal krog posvetovanj s strankami in sindikati Tridentinske - Južne Tirolske v zvezi z izvajanjem južnotirolskega paketa. Minister Romita je še dodal, da je treba rešiti še nekatera vprašanja v zvezi z ustanovitvijo bocenske sekcije deželnega upravnega sodišča, predvsem vprašanje v zvezi s pravicami etničnih skupin in postopki deželnega upravnega sodišča v zvezi

s pritožbami zaradi kršitve enakopravnosti obeh etničnih skupin. Romita je poudaril, da obstaja tudi obveza vlade, da po ustanovitvi avtonomne sekcije deželnega upravnega sodišča v Bocnu v kratkem roku reši tudi ostala odprta vprašanja izvajanja paketa.

V preteklih tednih je, kot rečeno, minister Romita sprejel delegacijo strank dežele Tridentinske Južne Tirolske (delegacija SVP je vodil Silvius Magnago), včeraj pa se je srečal še s predstavniki enotne sindikalne federacije CGIL-AGB, CISL-SGB in UIL-SGK, z nemškimi sindikatom ASGB, s predstavniki DP in z delegacijo Generalne unije Ladincev, to je z uradnim predstavništvom ladinške manjšine.

Nogometno EP: Jugoslavija v skupini s Francijo

Veleslalom za SP: Jure Franko peti

Intervju z nogometnim asom M. Platinijem

NA 10. STRANI

● **Dedijer**

NADALJEVANJE S 1. STRANI

ved, ampak bolj nekakšno osebno, a kar zadeva zgodovinski spomin, nezanesljivo pričevanje. Založniki in uradna politika pa so se obenem zavedali, da stara garda revolucionarjev odhaja in da je zavonil zvon za vse dokumente in spomine, kar jih še premorejo nosilci revolucije. Ni pa samo to izostrilo občutka politične, kulturne in strokovne javnosti do memoarske literature. Destabilizacija revolucije in protislovij povojne dobe nove Jugoslavije je zdaj v umetnosti in memoarih prisotnejša kot kdajkoli prej, kar nekaterim kajpak ni všeč. Vsak dan večji pluralizem pogledov, interesov in stališč do zgodovine in do sodobne jugoslovanske resničnosti je rezultat demokratičnih procesov na vseh področjih družbenega življenja, in to kljub ekonomski krizi, v kateri je Jugoslavija. Zato pa ne manjka bojazni, zlasti kar zadeva zgodovinski spomin, da ne bi sredi težnje po globlji demokraciji posamezni avtorji povsem pozabili na resnico in zgodovinska dejstva ali pa »prehitro« popisali dogodke, ki so še »preblizu«.

Potemtakem ni čudno, da je doživel rokopis Vladimira Dedijerja, tretji zvezek Novih prispevkov za biografijo Josipa Broza Tita (razgrinja ozadja in potek spora s Stalinom) izjemno skrbno recenzijo. Založnik je angažiral kar 12 recenzentov, ki so tekst ocenjevali po večkrat, samo eden med ocenjevalci pa je proti izidu knjige. Naklada 50 tisoč izvodov je že vnaprej razprodana. To, da dela še ni iz tiskarne, čeprav bi že moralo biti, je samo še podžgalo interes za to, se lahko že zdaj reče, novo uspešnico Vladimira Dedijerja. Kakorkoli že — prav imajo tisti recenzenti, ki so zapisali, da ena knjiga ne more ogroziti jugoslovanske revolucije. Avtor sam pa rad navaja, kar mu je nekdanj, ob prvi knjigi, izrekel Tito — češ da najbrž soglašajo, kako se »interpretiranje posameznih dogodkov v tvoji knjigi ne more smatrati kot dokončno, in to iz preprostega razloga, ker se lahko končne sodbe izrečejo samo iz neke daljše perspektive...»

IVAN MIRT

□ RIM — Minister Longo je sklical za jutri odgovorne za gospodarsko politiko vladnih strank, da uskladijo izhodišča zakonskega osnutka o »kriznih bazenih«. Gre za določitev skupnega stroška v breme države, ki naj bi dosegel okrog 1.900 milijard lir, in za število predčasnih upokojitev v železarski industriji.

□ RIM — V televizijskem intervjuju je ameriški minister za kmetijstvo John Block ostro napadel kmetijsko politiko Evropske gospodarske skupnosti, češ da s podporami nepošteno znižuje cene in izvaja nelegalno konkurenco do pridelkov ZDA na mednarodnem tržišču. Izjavo je razumeti kot pritisk na kmetijske ministre EGS, ki skušajo zakrpati kompromisno rešitev po polomu vrha v Atenah.

Govor državnega pravdnika Tamburrina ob pričetku sodnega leta

Kriminal, ki spremlja trgovino z mamili je kriv, da italijanska družba ni pri zdravju

Mafija, kamora in n'drangheta so razširile svoje zločinsko delovanje po vseh delih države in v tujino, je opozoril najvišji predstavnik italijanskega sodstva

RIM — V državi, kjer se širi prodaja in uporaba mamil, se vedno bolj krepijo organizacije velikih kriminalnih skupin kot so mafija, kamora in »ndrangheta«. Ta pojav je že zdavnaj presegel državne meje in je postal mednarodnega značaja, je v svojem govoru ob pričetku sodnega leta, včeraj, v velikem salonu sodne palače na Trgu Cavour v Rimu ob prisotnosti najvišjih predstavnikov države (predsednik Pertini, predsednik ustavnega sodišča Leopoldo Elia, predsednica zbornice Nilde Iotti, predsednik vlade Bettino Craxi in drugi) v svoji analizi lanskega delovanja sodstva ugotovil Giuseppe Tamburrino, državni pravdnik višjega kasacijskega sodišča.

V svojem 60 strani obsegačem poročilu se je Tamburrino dotaknil vseh kriminalnih pojavov in nakazal tudi pota, kako preprečiti, da bi Italija še naprej bila mednarodno stičišče po različnih koncih sveta delujočih kriminalnih organizacij. Mamila spremlja cela vrsta spremljajočih pojavov, vse pa imajo za posledico destabilizacijo družbe, zaradi česar se o Italiji res ne more trditi, da je pri zdravju.

Medtem ko je boj proti političnemu terorizmu dal nekaj rezultatov (»kar pa nikogar ne sme

uspavati, zakaj centri terorizma še obstajajo«), je za boj proti kriminalu potrebno še veliko postoriti. Zaradi mamil prihaja do hudih kriminalnih dejanj na področju obračanja »umazanega denarja«, industrijskih, gradbenih, trgovskih in bančnih špekulacij. Še zlasti zaskrbljujoče so te pojavne oblike na območju popotresne obnove v Južni Italiji.

Ko je govoril o zdravljenju, ki naj bi pomagala lajšati bolečine rakave rane, ki jo za italijansko družbo predstavljajo mamila, je državni pravdnik Tamburrino predlagal spremembo sedaj veljavne »pomanjkljive in nepopolne« zakonodaje. Potrebna je zakonodaja za primere v sili, če se hočejo uspešno premagovati destabilizacijski pritiski. Poleg tega je predlagal ustanovitev sodnega telesa, ki bi na vrhu vzporejal in združeval preiskave na vsedržavni ravni. Po njegovih besedah bi morali najhujša kriminalna dejanja razsojati poklicni, v toge oblečeni sodniki, ne pa ljudski sodniki na porotnih sodiščih. Tamburrino je nasprotno raztegnitvi zakona o skescanah na pripadnike kriminalnih organizacij.

V pravkar sklenjenem sodnem letu se je povečalo število kriminalnih dejanj, ki so, kot pravi

državni pravdnik — posledica organiziranega kriminala in trgovine z mamili. Zaradi spopadov med različnimi »družinami« in medsebojnih obračunov je vedno več umorov in ugrabitev, pri katerih ne prizanašajo niti dojenčkom. Z mamili zasvojena mladina si denar za nakup dražil pridobiva s tatvinami, ropi in krajo torbic, ki ji Italijani pravijo »scippo«. Podaljšano roko mafije, kamore in »ndranghete« je mogoče zaznati v bančnih stečajih in prekrških, po vsej državi pa se je zelo razširilo izsiljevanje podkupnin.

Potrebno je spremeniti kazenski sodni postopek, da bo ofenziva organiziranega kriminala doživela hiter udarec pravice. Tamburrino je kritiziral dolgotrajnost sodnih postopkov in pohvalil (čeprav ni pozabil ošvrkniti lenuhov) pridne sodnike. Tistim, ki predlagajo uvedbo pomilostitve, je odgovoril, da je proti njej, ker bi to pomenilo, da se država odpoveduje svoji pravici do razsojanja. Tudi vse preveč »prepirljivim« Italijanom Tamburrino ni prizanesel. V sršenje gnezdo pa je najbrž dregnil, ko je tisku očital napade na sodnike in premajhno diskretnost pri spoštovanju tajnosti preiskovalnega postopka.

Začel se je uradni del obiska kitajskega premiera v ZDA

Prvo srečanje Ziyang-Reagan potrjuje voljo o kitajsko-ameriškem zbliževanju

WASHINGTON — V sproščnem in prijateljskem ozračju so se včeraj začeli uradni pogovori med ameriškim predsednikom Ronaldom Reaganom in kitajskim premierom Zhaom Ziyangom, ki pomenijo nov korak na poti postopnega zbliževanja med obema državama po petih letih »normalizacije«. Ziyangov obisk v ZDA pa obenem pomeni konec ohladitve in zastoja v kitajsko-ameriških odnosih, ki ju je povzročila Reaganova izvolitev. Ronald Reagan je za razliko od svojih predhodnikov ponovno okrepil stike s Tajvanom in že uvajal načelo o »dveh Kitajskah«.

Po vsem sodeč »tajvanske sence« ne bodo odpravili na tem srečanju in bržkone niti med Reaganovim aprilskim potovanjem v Peking, nedvomno pa jo bo želja po skupnih interesih tako zbledela, da ne bi smela predstavljati resnejše ovire. Koristi za obe državi so namreč na dlani tako na gospodarskem kot na strateško-političnem področju. Ameriški gospodarski operaterji bi kaj radi prodrli na kitajsko tržišče, saj pričakujejo izredne možnosti razvoja. Kitajska pa ne more brez ameriške tehnologije in znanja uresničiti svojo politiko »štirih modernizacij«. Dosedanji gospodarski obeti se pa niso uresničili predvsem zaradi politične nerazpoložljivosti obeh sogovornikov.

Včerajšnje prvo srečanje Reagan-Ziyang pa je precej zgovorno dokazovalo, da bodo obšli vprašanja, ki jih razdvajajo in se bodo posvetili predvsem skupnim interesom. Reagan je v svoji dobrodošlici gostu med drugim navedel, da se lahko državi marsikaj naučita druga od druge in je ob tem takoj namignil na vprašanje Afganistana in Kampučije, ne da bi izrecno navedel Sovjetske zveze, ko je poudaril, da imajo ZDA in Kitajska »skupen jezik pri nasprotovanju tujega vmešavanja«. Ziyang pa je gostitelju prikazal, kako lahko državi pustita v nemar dosedanja razhajanja in ubereta položnejšo pot uresničevanja sprejetih obveznosti.

Fanfani v Madridu

Amintore Fanfani se mudi na zasebnem obisku v Madridu. Ob tej priložnosti ga je sprejel tudi kralj Juan Carlos (Telefoto AP)

Vatikan je pripravljen poravnati del svojih dolgov pri Ambrosianu

VATIKAN — V Vatikanu niso še komentirali vesti o morebitnem izplačilu 300 milijonov dolarjev za poravnava »vatičanske odgovornosti« pri stečaju Calvijevega Ambrosiana. Vest je posredoval ameriški finančni časopis »Wall Street Journal«, ki v svojem rimskem dopisu navaja, da so že dosegli okvirni sporazum med stečajnimi skrbniki, tujimi bankami in Vatikanom. Vatičanski denar bi v bistvu poravnal večino dolgov Ambrosiana od tujih bank, ki znašajo 450 milijonov dolarjev. Drugi del dolgov bi poravnali s prodajo delnic Ambrosiana pri denarnem zavodu Banca del Gottardo iz Lugana. S to prodajo bodo baje vnovčili kakih 120 milijonov dolarjev.

Po vsem sodeč hoče torej Vatikan predvsem poravnati obveznosti do tujih bank. Teh je kot kaže 80 in so že začele pravne postopke za vrnitev 450 milijonov do-

larjev, ki so jih posodile luksemburški podružnici Ambrosiana. Med temi sta najbolj prizadeti britanski banki Westminster in Midland Bank. S to delno poravnavo se bo torej Vatikan izognil tožbam. Trenutno pa ni znana usoda dolgov Ambrosiana do italijanskih bank in varčevalcev, Vatikan pa si tu ne dela prevelikih skrbi.

□ BEOGRAD — Italijanski veleposlanik v Jugoslaviji Pietro Calamia, ki bo kmalu zapustil Beograd in odšel na novo službeno mesto v Bruselj, je včeraj začel s poslovnimi obiski v republikah SFRJ. Najprej je obiskal Skopje, kjer so ga sprejeli najvišji predstavniki SR Makedonije. Ob tej priložnosti je Calamia obiskal tudi skopsko univerzo, kjer že več let uspešno poučujejo italijansko, za lektorat italijanskega jezika pa so poskrbeli v okviru kulturnih izmenjav med državama.

Pred blokado tovornih prevozov

RIM — Cestni prevoz blaga bo blokiran od nedelje, 22. t.m., ob 20. uri za nedoločeren čas. Tak je bil včerajšnji sklep koordinacijskega odbora strokovnih združenj avtoprevoznikov, ki vključuje tudi sindikate prevoznikov enotne zveze CGIL - CISL - UIL. Odbor se je odločil za tako skrajno obliko protesta, potem ko je deželno upravno sodišče iz Lacija suspendiral veljavno ministrskega odloka, ki je prilagajal tarife za avtoprevoz blaga, kot so se dogovorili po daljših pogajanjih s strokovnimi združenji. Prevozniki zahtevajo sedaj nujno srečanje s pristojnim ministrom, ki naj izda nov odlok o novih tarifah.

**SREDNJA GOSTINSKA IN TURISTIČNA ŠOLA
IZOLA**

Restavracija Riviera - Izola

Obiščite novo restavracijo, v kateri vam bomo postregli z vrhunskimi specialitetami, kot so: ribje jedi, fondue, flambé. Po naročilu prirejamo vse slavnostne obroke (poročna kosila - večerje). Rezervacije sprejemamo tudi po telefonu: 066/62921 ali 62925

S seje izvršnega odbora SKGZ

**Enotna slovenska delegacija
bi se morala takoj sestati**

Izvršni odbor Slovenske kulturno-gospodarske zveze je v ponedeljek v Trstu ponovno obravnaval razna vprašanja v zvezi z napori za globalni zaščitni zakon. Ugotovil je, da se po zadnjih vesteh stvari v Rimu dosegajo hitro odvijajo v zvezi s pripravo vladnega zakonskega besedila, da se stopnjuje šovinistična in nacionalistična akcija zlasti v Trstu in da prihaja tudi do nekaterih negativnih poročil v videmski pokrajini. Izvršni odbor je z obžalovanjem obravnaval stanje, ko se vsi ti dogodki odvijajo brez aktivne prisotnosti slovenske nar-

odnostne skupnosti, kot da bi bila paralizirana. Zaradi tega je izvršni odbor sklenil, da je treba narediti vse ustrezne korake, da se čim prej sestane enotna delegacija, ki je naraven glasnik interesov in zahtev celotne slovenske narodnostne skupnosti v Italiji in da bo predstavništvo SKGZ predlagalo vrsto konstruktivnih akcij zato, da pride čim jasneje do izraza aktivna vloga slovenske manjšine kot subjekta dogajanja tudi v sedanji fazi. V tem kontekstu je odbor tudi obravnaval predloge, da se vključijo v dogajanja

slovenski člani bivše vladne «Cassandrove komisije».

Izvršni odbor je nato obravnaval razne predloge glede neposredne akcije SKGZ in članic zato, da se okrepi akcija. V tej zvezi so bili sprejeti sklepi o krepitevi akcije v sredstvih množičnega obveščanja in o drugih naporih. Odbor je obravnaval tudi dokument SKGZ s konkretnimi zahtevami, kateremu bodo dodane priloge z utemeljitvami.

**Zasedanje
tržaškega
občinskega sveta**

Po novoletnem premoru se je sinoči spet sestel tržaški občinski svet, ki je v pričakovanju predstavitev finančnega proračuna za leto 1984, o dobrih celotno sklepov tako imenovanega rednega upravnega značaja, dobršen del zasedanja pa je posvetil obravnavi pereče problematike ostalih ter njihovega položaja v tržaški stvarnosti.

Med drugim je občinska skupščina tudi soglasno razveljavila vse sklepe o gradnji novega pokopališča na Opčinah ter potrdila potrebo po razširitvi starega.

Kermauner v Slovenskem klubu

V Slovenskem klubu je sinoči prof. dr. Taras Kermauner predaval o zamejskem vprašanju in premiku, ki ga je le to doživelo v teku našega stoletja. Razmejil ga je z Meškovo dramo «Na smrt obsojenih», ki so jo prvič uprizorili leta 1908, in s sodobnimi Kmeclovimi «Mutastimi brati», ki so doživeli krstno uprizoritev v lanskem sezoni našega gledališča. Kermaunerja je pri izvajanju, ki je nekakšen okvir za poglobljeno analizo in vrsto predavanj, ki bodo še sledila, zanimal premik, ki ga je zamejska drama doživela v tridesetletnem razponu. Izčrpan primerjava Meško-

vih «obsojenih» in Kmeclovih «mutastih» je nedvomno našla svojo trpko in hkrati osnovno ugotovitev v dejstvu, da se je v času, ki loči obe deli pojav slovenstva korenito zmanjšal in ošibil.

Ob 500-letnici rojstva Martina Lutra je italijanska založba Rusconi pripravila obsežno knjigo o ustanovitelju protestantskega gibanja. Knjigo «Življenje Martina Lutra» je pripravil zgodovinar in sociolog Claudio Pozzoli.

Vozniška dovoljenja: kolki po stari ceni

Ob tolikih podražitvah vendarle razveseljava vest: kolki za vozniško dovoljenje se za to leto niso podražili. V smislu odloka, ki ga je podpisal finančni minister Visentini, bomo na vozniško dovoljenje vrste B prilepili kolek vrednosti 15.000 lir, na druga dovoljenja pa kolke od 11.000 do 12.000 lir.

BNL: podaljšanje vplačilnega roka

Zaradi sindikalnega boja dne 30. decembra 1983 okenca tržaške filiale denarnega zavoda Banca nazionale del lavoro niso redno poslovala. Prefektura je zato odredila 15-dnevno podaljšanje zapadlosti rokov za razna vplačila, ki bi bila morala biti izvršena do 30. decembra in v prvih petih naslednjih dneh. Podaljšanje velja od 2. januarja, kar pomeni, da je vplačila mogoče poravnati do vključno torka, 17. januarja.

**Obnavlja
se upravni svet
znanstvenega
centra**

Štiri so še ustanove, ki doslej še niso imenovali svojega predstavnika v upravni svet konzorcija Centra za znanstveno in tehnološko raziskovanje: gre za tržaško občino (ki je to vprašanje imela na sinočni seji občinskega sveta), pokrajino, sindikalno federacijo CGIL in ministrstvo za raziskovanje. Doslej so bili v tem upravnem telesu imenovani ali potrjeni naslednji člani: sedanji predsednik Fulvio Anzellotti (kot predstavnik Confindustrie), Claudio Calzolari (tržaška univerza), Luciano Daboni (CNR), Antonio D'Amore (ministrstvo za industrijo), Franco Delben (CISL), Carlo Emili (Confapi), Vittorio Fanfani (Intersind), Dario Rinaldi (dežela FJK), Cesare Roda (videmska univerza), Luigi Stasi (konzorcij porast študijev inštitutov za fiziko) in Gianfranco Trebbi (UIL). Ko bo upravni svet konzorcija v celoti dopolnjen, bodo izvoljeni tudi predsednik in dva podpredsednika, ki bodo ustanovo vodili za prihodnja tri leta.

● Ob odprtju sodnega leta danes, 11. januarja, bo Trg Ulpiano pred sodno palačo zaprt promet od 9. do 13. ure. Obenem bo prepovedano parkiranje od 8. do 18. ure na Trgu Ulpiano, v Ul. Coroneo (ob sodni palači) na odseku med Ul. Zanetti in Ul. Rismondo, in v Ul. F. Severo na odseku med Ul. Fontana in Trgom Ulpiano.

Sinoči v prosvetni dvorani v Borštu**Proslava žrtev borštanskega bunkerja**

Vaščani Boršta in Zabrežca in predstavniki krajevnih skupnosti Most na Soči so se sinoči svečano oddolžili junakom, ki so pred 39 leti padli na dvorišču pri Petarosovih s Podceste oziroma so končali v plamenih tržaške Rižarne. S slovesno proslavo, ki jo je organizirala sekcija VZPI - ANPI Boršt - Zabrežec, so potrdili svojo privrženost idealom svobode in miru in sklenili trajno vez s krajev-

nim odborom ZB NOV z Mosta na Soči. Predsednika obeh borčevskih organizacij sta na začetku proslave podpisala listino o pobratenuju med sekcijo VZPI - ANPI Boršt - Zabrežec in krajevnim odborom Zveze borcev narodnoosvobodilne vojske Most na Soči. Listina pomeni trajno obljubo sodelovanja v korist mirnega sožitja in plemenitih želja, ki so vodile Dušana Muniha, Ivana Grzetiča,

Stanka Grudna in Danila Petarosa v smrt za novo življenje v enakopravnem svetu brez sovraštva in za pravico in svobodo slovenskega naroda. Do pomembne besede so sinoči prišli tudi mladi obeh vasi. V jutranjih urah so namreč učenci osnovne šole Dušan Muniha - Darko obiskali Rižarno, na županstvu v Dolini pa jih je sprejel Edvin Svab. Sicer pa bomo o dogodku obsežneje poročali v naši jutranji izdaji. (ris)

Učenci osnovne šole Dušan Muniha - Darko so včeraj obiskali Rižarno

**Predlog
za ustanovitev centra
za zaščito Jadrana**

Upravni svet laboratorija za morsko biologijo, ki ima svoj sedež v Brojnici pod Križem, je z zadovoljstvom vzel na znanje, da bo dežela Furlanija - Julijska krajina podprla predlog o ustanovitvi študijskega centra za zaščito severnega Jadrana. Omenjeni študijski center bo postal sestavni del laboratorija, ki si je z visoko kvalificiranim raziskovalnim delom ustvaril velik ugled tudi na mednarodni ravni, kot pričajo plodni odnosi z različnimi evropskimi institucijami.

Vest o tej deželni pobudi je upraviteljem laboratorija sporočil podpredsednik deželne vlade in odbornik za načrtovanje Zanfagnini.

**Pretep na gradbišču
nad Kolonkvcem**

Na gradbišču podjetja Palmieri v Ul. Alpi Giulie nad Kolonkvcem je prišlo v noči med ponedeljkom in tokom do še nejasnega dogodka. Geometer gradbenega podjetja 22-letni Ezio Miotti je poklical na kraj policijo, ker je skupina neznanec s silo vdrla v barako delavcev in jo razdejala (prenapeteži so razbili šipe in umivalnik).

Policisti so malo zatem našli v bližnjem baru po glavi okrvavljenega 21-letnega Davida Biaggiija iz Ul. Settefontane 51/1. Mladenič je možem postavil dejal, da ga je malo prej udaril po glavi krnc, u-sluzbenec gradbenega podjetja, ki se je bil nato zatekel v barako.

Malo zatem so policisti odkrili tudi črnca, 26-letnega Fortunata Delea, ki ima stalno bivališče v Pescari. Moški ni mogel odgovoriti na njihova vprašanja, ker ga je zajela slabost. Šele pozneje so organi pregona ugotovili, da je skupina Biaggijevih prijateljev z brkami napadla Delea, ta pa se je nato iz maščevanja znel prejel udaril po glavi krnc, u-sluzbenec gradbenega podjetja, ki se je bil nato zatekel v barako. (Ris)

● V občinskem rekreativnem centru Stuparich (Ul. Miramare 131) bodo jutri, 12. 1., ob 17.30 odprli razstavo ročnih del gojencev.

**Dežela o anticipiranem
zaprtju lovske sezone**

Včeraj se je sestala druga deželna komisija, ki proučuje probleme kmetijstva, gozdarstva in gospodarstva goratih predelov; razpravljala je o zakonskem osnutku, ki zadeva anticipirano zaprtje lova selivske divjadi. Razprave se je udeležil tudi predsednik deželne komisije Comelli, ki je med drugim ugotovil, tudi v prisotnosti znanih problemov, ko so povezani z lovom, da ima deželna uprava polno pristojnost glede problemov lova, ribolova in lova na ptice, čeprav se drži vsedravnih in mednarodnih predpisov, pri katerih pa upošteva različne avifaunistične pogoje naših predelov ter običaje in principe naturalističnega varstva.

Po dosedanjih predpisih se je lovska sezona selivske divjadi v naši deželi zaključila 28. februarja in za nekatere vrste 10. marca. V luči avifaunističnih karakteristik FJK se je postavila nujnost, da je treba rok zaprtja lovske sezone določevati iz leta v leto: vsekakor pa se mora zaključiti pred 31. marcem.

Vprašanje Cuffara o odstopu prof. Rocce

Tržaški poslanec Cuffara (KPI) je včeraj naslovil na ministra za šolstvo pismeno vprašanje v zvezi z nedavnim odstopom ravnatelja geofizikalnega zavoda iz Trsta prof. Fabia Rocce, ki je kot znano ta svoj korak neposredno povezal z neizpolnjenimi obljubami, ki negativno pogojujejo in ovirajo delovanje te ustanove. Zato komunistični predstavnik želi izvedeti od ministrice Falcuccijske kaj namerava ukrepati v korist te tržaške ustanove ter tako ustvariti pogoje, ki bi narekovali prof. Rocci, da ostane na svojem mestu. Naj omenimo, da je prof. Rocca zelo znan strokovnjak tudi na mednarodnem znanstvenem prizorišču.

● Miljski občinski odbor je imenoval lastnega zaupnega izvedenca v znanstveni posvetovalni odbor, ki je zadolžen za proučevanje problemov v zvezi z učinki novih energetskih naprav na deželno ozemlje na okolje. To je prof. Giacomo Costa, ravnatelj fakultet za znanstvene vede na tržaški univerzi.

**Tragično izgubil
življenje bivši
tržaški policist**

V tragični nesreči, ki se je pripetila včeraj na kvesturi v Latini blizu Rima, je izgubil življenje 38-letni komisar Valentino Valente. Njegovo ime je bilo v Trstu znano, saj je bil za dobo petih let zaposlen na tukajšnji kvesturi v uradih letečega oddelka, obenem pa je tudi vodil policijsko službo na sodišču. Pred približno štirimi leti so ga premestili v Latino, kamor sta mu sledila žena (Tržačanka) in sedaj šestletni sin. Na novem delovnem mestu je bil podnačelnik letečega oddelka in vodja begunskega taborišča «Rossi Longhi».

Nesrečo je povzročil splet neverjetnih okoliščin. Valente je bil na tem, da odide s kvesture. Ravno takrat sta se v bližnji sobi pripravljala za odhod tudi agenta političnega oddelka. Obklela sta si neprobajna jopiča, iz preda'a pa vzela pištoli. Eden izmed dveh je pri tem svojo tako nepredvidno položil na mizo, da se je sprožila krogla. Usoda je hotela, da se je svinčenka usmerila proti vratom, jih prebila in se zapčila v srce Valentija, ki je ravno v tistem trenutku šel mimo. Kljub hitremu posegu je bila pomoč brezuspešna: umrl je med prevozom v bolnišnico, kjer je bilo že vse pripravljeno za kirurški poseg.

**Pridržana prognoza za voznika
ki se je prevrnil s fiatom 850**

Prevelika hitrost je najverjetneje botrovala hudi prometni nesreči, v kateri je bil voznik avtomobila hudo ranjen. 50-letni pek Angelo Pacciuto iz Ul. Canova 18 se je malo pred 10. uro peljal s svojim fiatom 850 po trbiški cesti v smeri proti industrijski coni. V bližini predora pri Čarbovi je avto zaradi prevelike hitrosti začelo zanašati s ceste. Voznik je v hipu izgubil nadzorstvo nad avtomobilom. Fiat 850 se je nekajkrat prevrnil in se končno po nekaj metrih ustavil.

Ko so prispeli na kraj nesreče karabinerji postaje v Istrski ulici, je ležal Pacciuto na cestišču. Glavo je imel vso okrvavljeno, saj mu je pločevina ali steklen drobec odrezal levi uhelj. Z rešilcem Rdečega križa so ga prepeljali hudo ranjenega v glavno bolnišnico, kjer so ga zaradi udarca v glavo sprejeli na nevrokirurškem oddelku. Zdravniki so si zanj pridržali prognozo.

**Neznanci podtaknili
ogelj fiat 500**

Tržaški gasilci so včeraj zjutraj posegli v Ul. Corti 3, kjer je zgorel fiat 500. Kljub hitremu posegu jim ni u-

spelo pogasiti plamenov, ki so popolnoma uničili vozilo. Po poznejšem pregledu so ugotovili, da so neznanci podtaknili požar. Najprej so vlomili skozi vrata v vozilo, odprli havbo, odvili zamašek bencinskega tanka in prižgali. Fiat 500 se je kaj kmalu spremenil v pravo baklo.

Lastnico avtomobila, 27-letna Elena Businelli Bergamin, je prebudila sirena gasilske brigadke; ko se je sklonila skozi okno, da bi videla, kaj se dogaja, jo je čakalo bridko presenečenje: njen avtomobil je bil že ves v plamenih...

● Dežela Furlanija - Julijska krajina je ustanovila nov protipožarni center s sedežem v Vidmu. Telefonska številka centra je 212020 in jo je mogoče klicati iz vseh krajev dežele brez predštevila. Center deluje 24 ur na 24.

Ob izgubi dragega očeta Viktorja

Kralja izreka iskreno sožalje sinu in svojcem godba V. Parma iz Trebč.

Sovodenjci in Števerjanci na obisku v Škofji Loki ob občinskem prazniku

Zbor Rupa - Peč nastopil v Železnikih - Števerjanci sodelovali na spominskem pohodu

V Škofji Loki so bile ob koncu prejšnjega tedna in v ponedeljek številne manifestacije ob občinskem prazniku, ki ga v tej občini slavijo ob obletnici znane bitke pri Dražgošah. Kljub precej nenaklonjenemu vremenu se je prireditev tudi tokrat udeležilo lepo število gostov iz našega zamejstva, iz Koroške in predstavnikov pobratenih občin in krajev, s katerimi imajo škofjeločani že dolgo tesne in prijateljske stike. Seveda so bili med gosti tudi pevci in predstavniki občinske uprave iz Sovodenj.

V soboto zvečer je v Železnikih, v tamkajšnjem Domu svobode nastopil mešani pevski zbor Rupa - Peč, ki ga vodi Zdravko Klanjšček. Skupaj z dvema drugima zboroma je izpolnil celovečerni koncert in navdušil številne poslušalce. Koncertu je sledila še družabnost s krajšim sprejemom v prostoru Alplesa. Goste, med katerimi so bili tudi predstavniki sovodenjske občinske uprave z županom Primožičem, je pozdravil predsednik krajevnih skupnosti Železniki.

Nedeljskega spominskega pohoda od Selc do Dražgoš so se letos spet množično udeležili Števerjanci, na pobudo

domačega kulturnega društva Briški grič. Na manifestaciji jih je bilo okrog 70. Največ se jih je v Škofjo Loko pripeljalo s posebnim avtobusom, nekateri pa so prišli z osebnimi vozili. Skoraj vsi so se udeležili spominskega pohoda. Popoldne so si v Škofji Loki ogledali zanimivo razstavo keramike, zvečer pa je bila na sporedu prijetna družabnost v družbi številnih starih prijateljev in članov ansambla Jurček. Znano je, da so gostje iz Železnikov in drugih krajev škofjeloške občine že nekaj let najbolj vztrajni (in tudi najbolj množični) udeleženci spominskega pohoda Števerjan - Gujače. Tudi letos bodo prišli, tako so vnovič zagotovili na nedeljskem srečanju. Števerjanci so bili posebej zadovoljni, da so v svoji sredi lahko pozdravili tudi rojaka Rada Klanjščka, ki je v JNA dosegel čin generala in da se je družabnosti udeležil tudi predsednik škofjeloške občinske skupščine Matjaž Čepin s sodelavci.

Uradni del praznovanja občinskega praznika je bil v ponedeljek popoldne, vendar je vreme ponagajalo prirediteljem, še bolj pa gostom, predstavnikom pobratenih občin. Nekateri med

njimi se namreč slovesnosti niso mogli udeležiti. Na sporedu je bila slavnostna seja občinskega sveta in podelitev priznanj, kasneje pa še sprejem za nagrajence. Slovesnosti sta se udeležila tudi predstavnik sovodenjske občine.

V kratkem se bodo predstavniki dveh občin spet srečali, za določitev programa sodelovanja v tekočem letu, pa tudi da se pomenijo o pripravah za proslavo skorajšnjega jubileja pobratena.

Tečaj za animatorje in vzgojitelje

Goriška občina pripravlja tečaj za animatorje in vzgojitelje v poletnih središčih ter za podobne vzgojnovarstvene dejavnosti. Tečaj se bo pričel 28. januarja v zavodu Lenasi v Gorici in bo predvidoma trajal 4 mesece. Lekcije bodo ob sobotah, dvakrat mesečno.

Interesenti — bitj morajo polnoletni — naj do 21. t.m. vložijo prošnjo na kolkovanem papirju, naslovljeno na župana. Priložiti morajo originalno dilpomo višje srednje šole, ali overovljeno kopijo in morebitna dokazila o dosedanjih delovnih izkušnjah.

Ob koncu tečaja bodo sestavili prednostno lestvico, ki jo bodo upoštevali za morebitno zaposlitev.

Priprave na sobotni obisk v ladjedelnici

Nadaljujejo se pobude delavcev ladjedelnice za čim širšo akcijo informiranja javnosti s položajem v tem podjetju. Tako bodo danes popoldne delavci, ki so v dopolnilni blagajni, delili letake z vabilom za sobotni ogled naprav v ladjedelnici. Letake bodo delili na tržnici in v centru Ronk. Jutri bodo podobno akcijo izvedli v Cervignanu.

V tovarniškem svetu preučujejo nadalje možnost, da bi v akcije informiranja pritegnili na razne načine čimveč dijakov. Tako imajo v načrtu razpis risarskega in literarnega natečaja o vlogi ladjedelnice.

V Kulturnem domu v Gorici Odprtje razstav o šolstvu in o Partizanskem dnevniku

V predvečerju Kulturnega doma v Gorici so v ponedeljek zvečer odprli dve zanimivi razstavi. Organizator je ZSKD skupno s knjižnico Damira Feigla, pripravil pa jih je Odsek za zgodovino pri NSK v Trstu. V pritičnem predvečerju je odprta zanimiva razstava o Partizanskem dnevniku, tem našim slovenskim tiskanem listu, ki je vsak dan, med narodnoosvobodilno borbo, prinašal med ljudi vesti v več tisoč izvodih. Razstavljene so nekatere originalne številke tega lista, fotokopije, dokumenti, fotografije. V prvem nadstropju pa je prirejena razstava o postop-

nem ukinjanju slovenskega in hrvaškega šolstva na Primorskem upoštevajoč določila zloglasne Gentilejeve reforme iz leta 1923. Razstavi bosta odprti do 20. januarja od 17. do 19. ure. Šole si jih bodo lahko ogledale v dopoldanskem času.

V ponedeljek zvečer je najprej spregovoril podpredsednik ZSKD profesor Milko Rener, ki je poudaril pomen takih zgodovinskih razstav tudi v Gorici. Ravatelj NSK Milan Pahor se je zatem zaustavil ob problematiki zbiranja zgodovinskega gradiva in tudi o pomenu takih razstav, saj moramo dobro biti seznanjeni z našo nekdanjo realnostjo in s tem kar smo zaradi fašističnih raznarodovalnih pritiskov izgubili. Nekdanji partizanski časnikar in dolgoletni glavni urednik Primorskega dnevnika Jože Koren je potem, v mali dvorani Kulturnega doma, podrobno orisal številnim prisotnim razvojnjo pot partizanskega časopisja, Partizanskega dnevnika še posebej. List je bil edini tiskani odporniški list v vsej Evropi, redno je prihajal med ljudi na Primorskem in Goriškem, pa čeprav je bilo dovažanje strojev, papirja in potem tudi odnašanje tiskanega časopisa zelo težavno še zlasti, ker so se morali dobavitelji papirja in kurirji kretati po ozemlju, ki je bilo polno okupatorskih sil.

V Kulturni dom je prišlo za to priliko precej ljudi.

Tečaj plavanja za otroke v Doberdolu

Na goriškem okrožnem sodišču bo danes dražba za prodajo nepremičnin in opreme podjetja Alvi v Vilešu. Osnovna izključna cena znaša 2 milijardi 880 milijonov lir. Gre za podjetje iz skupine Dalvera, ki je že pred kakšnim letom bankrotiralo.

Kino

Gorica
VERDI 18.00—22.00 «La Traviata»
VITTORIA 17.30—22.00 «La chiave».
Prepovedan mladini pod 18. letom.
CORSO 18.00—22.00 «Segni particolari»: bellissimo». Adriano Celentano in Federica Moro.

Tržič

PRINCIPI Danes zaprto.
EXCELSIOR 18.00—22.00 «Il piacere fino al desiderio». Prepovedan mladini pod 18. letom.
COMUNALE 18.00—22.00 «Una commedia sexy in una notte di mezza estate».

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.00—20.00 Manaos - Beg iz pekla džungle.
SVOBODA 18.00 Oročje proti ugrabiteljem.
DESKLE 19.30 Ljubzenski trikotnik.

Gradijo nov cestni most Sredi letošnjega poletja direktna zveza s Palmanovo

Že sredi letošnjega poletja bomo lahko šli iz Gorice v Palmanovo ponovno po stari cesti skozi Gradišče in Romans. Že več kot leto dni, od 18. decembra 1982, moramo namreč napraviti ovinek do Chioprisa ali pa pohiteti na avtocesto. 18. decembra 1982 je povodenj podrla most čez Verso pri istoimenskem kraju in zaradi tega je bil ves avtomobilski promet po tej cesti prekinjen.

V težavah so se znašli tudi prebivalci nekaterih krajev ob cesti Gradišče - Palmanova, ki so bili na mah odrezani od avtobusnih zvez in s tem v zvezi je prišlo tudi do več-

kratnih protestov zainteresiranih.

Tehniki državnega podjetja za ceste so lanskega spomladi izdelali načrt za nov most. V lanskem juliju je z deli pričelo neko grobno podjetje iz Vidma. Obvezalo se je, da bo nov most zgradilo v roku enega leta.

Ker je bilo lansko poletje in jeseni velika suša, ni bilo torej vode v hudourniku, so dela potekala zelo hitro in na ANAS upajo, da bodo most izročili svojemu namenu še pred predvidenim rokom. Most ne bo več tam kjer je bil. Stari most je bil dolg 300 metrov, novi pa bo dolg 800 metrov.

Nezadovoljstvo uslužbencev bolnišnice v Tržiču Oklicali so stavkovno gibanje

Odnosi med upravnim odborom goriške krajevne zdravstvene enote in sindikati so težavni že od samega začetka, to je od reorganizacije, boljše od začetka reorganizacije javne zdravstvene službe, spomladi leta 1981. Opaziti je precejšnjo nerazpoložljivost vodilnih funkcionarjev do predlogov in zahtev sindikalnih organizacij, na možnost izboljšanja odnosov pa so precej vplivale najbrž tudi zelo pogoste politične krize v upravnem odboru KZE, sodni postopki itd.

Tako ali drugače, že kakšen mesec so težave znotraj goriške krajevne zdravstvene enote odpravljene, vendar se v tem času ni prav nič spremenilo v odnosih do sindikalnih organizacij. Nasprotno, ugotavljajo v daljšem tiskovnem poročilu sindikalni delegati uslužbencev tržiške bolnišnice, pomanjkanje jasnih političnih smernic glede upravljanja javne zdravstvene službe pušča proste roke posameznim funkcionarjem, da po svoje tolmačijo na državni in deželni ravni dosežene sindikalne sporazume. Seveda, kar se da omejevalno.

O teh vprašanjih so podrobno razpravljali na zadnji seji sindikalnih predstavnikov, v prejšnjem tednu, ko so se odločili tudi za oklic stavkovnega gibanja. Za to so se odločili predvsem zaradi dveh ukrepov krajevne zdravstvene enote, ki sta povzročila val negotovnosti med delavci. Gre za okrožnico o pogojih za koriščenje dopustov (za vsak dan dopusta bi morali uslužbenci nadoknaditi 75 minut dela, nemogoče je koristiti pol dneva dopusta itd.), kakor tudi za številna vprašanja v zvezi z izvajanjem službe dežurstva, zlasti kar zadeva pomozno zdravstveno in drugo osebje.

Sindikalni predstavniki zahtevajo, da upravni odbor KZE prekine izvajanje določil glede dopustov in glede dežurne službe in da se vprašanja ponovno obravnava, seveda skupaj s sindikalnimi predstavniki in ob spo-

štovanju vsedravnega in deželnega sporazuma.

Na skupščini uslužbencev, ki bo v prihodnjih dneh, bodo odločali o novih oblikah sindikalnega boja.

S potekom sestanka so seznanili organe KZE, deželno odborništvo za zdravstvo, pokrajinsko vodstvo sindikalne federacije CGIL - CISL - UIL in deželno vodstvo sindikata uslužbencev s področja zdravstva ter seveda pokrajinska tajništva političnih strank. Prav slednje so, poleg upravnega odbora KZE, predmet ostre kritike sindikata. Njihovi predstavniki namreč sedijo v upravnem odboru.

Drevi predavanje o krvnem pritisku

S predavanjem o povečanem krvnem pritisku prof. R. Cazzole — predavanje bo drevi, ob 18. uri v pokrajinski sejni dvorani — se pričinja drugi del tečaja zdravstvene vzgoje, ki ga je organizirala goriška pokrajinska uprava.

Festival malih odrov

Jutri se prične novogoriško-goriški festival Malih odrov, letos že trinajstič. Slavnostni pričetek bo popoldne v dvorcu Zemono pri Vipavi, kjer bo otvoritev, zatem pa prvi del strokovnega simpozija. Zvečer bo v istem dvorcu Primorsko dramsko gledališče uprizorilo Erigon.

Pomen letošnjega srečanja je v tem, da je k organizaciji z novogoriško uradno pristopila tudi goriška občinska uprava. V okviru tega sodelovanja bosta v Gorici dve pred-

V ponedeljek ponoči Ogenj v kletnih prostorih hotela International v Gorici

Na okrog 50 milijonov lir ocenjujejo škodo, ki jo je v ponedeljek ponoči povzročil požar v kletnih prostorih hotela International na Tržaški cesti v Gorici. Goriški gasilci so se trudili skoraj 5 ur, preden so ukrotili plame in odpravili slehno nevarnost, da bi se ogenj razširil tudi na druge prostore, kjer so med drugim restavracija, uradi goriške podružnice italijanskega avtomobilskega kluba, diskoteka itd.

V ponedeljek je bila restavracija zaprta, prav tako tudi diskoteka, sicer bi bile posledice najbrž precej hujše.

Ogenj so opazili okrog 22. ure. Že nekaj minut zatem so bili na kraju gasilci. Gašenje je sprva precej oviral gost dim, ki je povsem napolnil kletne prostore in ki je kar nekaj časa preprečeval, da bi gasilci prišli do samega žarišča požara. Mezda je ogenj izbruhnil zaradi kratkega stika v enem od kletnih prostorov, ki so služili kot skladišče avtomobilskega kluba, oziroma diskoteki. Prav v skladišču avtomobilskega kluba je škoda največja, saj je ogenj uničil nekaj

avtomobilov in druge opreme. Skladišče diskoteke je povsem preplaval gost dim, ki je mestoma pridrl tudi v pritičje, vendar so gasilci pravočasno posegli in preprečili nevarnost večje škode.

Po prvih ocenah, ogenj ni poškodoval nosilnih struktur zgradbe in bo zato mogoče že v kratkem času odpraviti škodo.

Kantavtorja v Kulturnem domu

V Kulturnem domu v Gorici bosta 18. t.m., ob 20.30 nastopila mlada slovenska kantavtorja Ivo Tul in Jani Kovačič. Pobudo za koncert je dal mladinski krožek iz Gorice v sodelovanju z glasbeno mladino iz Nove Gorice. Na koncert vabijo predvsem mlade, pa tudi take, ki se zanimajo za to glasbeno zvrst.

Razna obvestila

Zveza slovenskih kulturnih društev obvešča, da bodo v ponedeljek, 16. t.m., ob 16. uri spet vaje otroškega pevskega zbora. Vaje bodo v Kulturnem domu.

Kulturno in športno društvo Naš prapor vabi v petek, 13. t.m., ob 18.30 na predavanje kratkometražnega filma o lanskem zletu tabornikov v Sovodnjah. Film bodo vrteli v društveni dvorani.

Uprava večnamenskega socialnega centra iz Gorice priredi, v sodelovanju s centri iz Gradišča, Rozk in Turjaka avtobusni izlet v Trst, na predstavo opere «Andrea Chenier». Predstava bo v petek, 13. t.m. Prijave samo še danes.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Rismondo, Ul. Toti, tel. 72701.

Na območju Kraške gorske skupnosti

Pomoč ESA našim obrtnikom na goriškem in tržaškem Krasu

MARKO WALTRITSCH

Že nekaj več kot dve leti vodi deželna ustanova za razvoj obrti ESA akcijo na goriškem in tržaškem Krasu, da bi si tamkajšnji obrtniki priskrbeli nove stroje, zgradili nove hale, imeli torej možnost za posodobitev proizvodnje, ohranitev svojega dela in povečanje kapacitet. Obrtna dejavnost ima namreč možnost razvoja v sodobni družbi, ne prihaja na tem področju do tistih hudih kriz, ki so tako značilne za velika industrijska podjetja, kar je zelo opazno pri nas na Goriškem in Tržaškem.

ESA je podobne akcije vodila v preteklosti že v drugih krajih dežele, natančneje tudi v Slovenski Benečiji. Nekaj let prej je bila vsa njena skrb usmerjena v obnovo obrtnih dejavnosti na področjih, ki jih je prizadel potres.

Goriški in tržaški Kras spadata v Kraško gorsko skupnost. V sodelovanju med ESA in KGS ter seveda prireditelji, je prišlo pred več kot dvema letoma do te akcije, ki naj bi se zaključila konec tega leta 1984.

Na Krasu daje ESA direktno denarno pomoč kot tudi kredite z izredno ugodnimi pogoji. Obrtniki dobijo na tem območju veliko več kot obrtniki v nižinskih predelih in tudi več kot v drugih goratih krajih. ESA je s tem hotela vzpodbuditi obrt v neposredni bližini industrijskih mest kot so Trst, Tržič, Gorica. Na Krasu lahko dobijo obrtniki pomoč, ki je za 50 odstotkov višja od one v drugih predelih. Kdor si nabavi nove naprave ima možnost dobiti kredit pod ugodnimi pogoji. Vrne ga lahko v 18 mesecih. Višina tega kredita doseže na Krasu 15 milijonov lir, drugod samo deset. Prav tako imajo obrtniki možnost dobiti 30 milijonov lir (drugi dvajset) za nakup večjih strojev (sem prištevajo tudi mala tovarna vozila); posojilo bodo vrnil v 36 mesecih. ESA bo bankam plačala del obresti, tako da bodo te za obrtnika zelo nizke. V dveh letih dela «Akcije Kras-Azjone Carso», so dali 31 posojil v skupni vrednosti 216 milijonov lir v prvem primeru, 65 posojil v skupni vrednosti 931 milijonov lir v drugem primeru.

Poleg tega pa prispeva ESA obrtnikom na Krasu tudi direktno delo denarja, ki ga potrebujejo za nakup naprav. To seveda če se obrtnik odloči, da bo povečal kapaciteto svojega podjetja, v tem primeru bo za prvih 10 milijonov stroška ESA dala obrtniku 20 odstotkov potrebnega denarja, za vsote, ki so višje od 10 milijonov pa petnajst odstotkov. Direktna podpora ESA lahko doseže dvajset milijonov lir, kar pomeni, da je možna investicija do 130 milijonov lir. Jasno je, da gre v tem primeru že za gradnjo novih prostorov in nakup večjih strojev. Kar se tega sektorja tiče so doslej na deželni ustanovi za razvoj obrti dobili 42 prošenj za predvideno milijardo in pol investicij. Ugodili so doslej 19 prošnjam v skupni vrednosti 543 milijonov lir. Podpore so dali 82.125.000 lir. Sedaj preučujejo še druge prošnje.

«Akcijo Kras» vodi v Vidmu funkcionar dr. Rosmanu. Končna odločitev za dajanje podpore in posojil obrt-

Pogovor z Dragom Tomšičem

Drago Tomšič je eden tistih slovenskih obrtnikov, ki so se poslužili ugodnosti, ki jih nudi pobuda «Akcija Kras». Zelo zadovoljen je z možnostjo, ki mu jo je dala deželna ustanova za razvoj obrti, saj je veliko privarčil in dobil tudi možnost, da prej kot sicer, uresniči svojo zamisel, da si nabavi nove naprave v svojem laboratoriju.

Že sedemnajst let ima Drago Tomšič samostojno obrtno podjetje. Prej je delal pri trgovcu Stanku Korenu, ki ima trgovino in delavnico v Mattiolijevi ulici v Gorici. Tam se je priučil vsemu kar je potrebnega za dobrega inštalaterja vodovodnih in električnih napeljav. V letu 1967 se je odločil, da se osamosvoji. Najprej se je lotil popravil v hišah znancev in prijateljev, kmalu zatem je sprejel zahtevnejša dela za opremo novih hiš in tudi delavnic. Že od vsega začetka je dobil precej dela tudi v tovarni Vouk pri Pevmskem mostu v Gorici.

Ni imel težav z delom. Tega je bilo vedno precej. Naši ljudje, ki so mu naročali to ali drugo delo so bili tudi zelo pošteni in takoj plačali vsako opravljeno delo. Danes bi bile najbrž težave s tem, kajti zahteve ljudi so postale precejšnje. Nekoč so ljudje naročili to kar so zares potrebovali in kar so zmogli tudi plačati. Danes pa si dajo napraviti tudi nepotrebne naprave, marsikdaj pa nimajo denarja za takojšnje plačilo.

Drago Tomšič pa nima danes teh problemov. Pred petimi leti je njegova zavzetost za delo v Voukovi tovarni bila že tolikšna, da se je moral odločiti: delati samo za to tovarno, ali opustiti delo v njej in se posvetiti samo inštalaterskim delom na zasebnih hišah. Izbral je prvo.

V tovarni Vouk izdelujejo tek-

stilne stroje, ki jih izvažajo v vse dežele sveta. Stroji so iz leta v leto popolnejši, zahtevnejši, Drago Tomšič ima nekako v zakupu vsa inštalaterska dela na Voukovih strojih. Naprave pa so danes elektronske. Vedno mora biti prisoten v tovarni pri montiranju naprav, ki prihajajo iz te ali druge tovarne. Če kaj ni v redu se mora takoj telefonsko povezati z dobaviteljem. Zato ne bi bil mogel slediti inštalaterskemu delu v kakem stanovanju.

S prispevkom in posojilom ESA si je nabavil nove elektronske naprave, ki jih ima v svojem laboratoriju v Sovodnjah. Poleg več ur, ki jih preživi v tovarni, je še zvečer zavzet z delom v domačem laboratoriju. Najde pa še čas, da se ukvarja s sopodenskim kulturnim društvom, z domačo posojilnico, in še s čem. Precej časa posveti tudi strokovnemu izobraževanju.

Ena izmed premis ESA za dajanje te pomoči je v tem, da bi obrtniki povečali kapacitete. Drago Tomšič je stroje nabavil predlanskim in lani in v njegovem podjetju dela sedaj devet ljudi, upoštevajoč tudi administracijo. V zadnjem času, prav po zaslugi novih naprav kupljenih s sredstvi ESA, je vzel v službo še dve osebi. En strokovnjak bo skrbel le za asistenco strojev, iz katerih on montira elektronske naprave. Tomšič nam je povedal, da je funkcionar ESA Rosmanu prišel večkrat k njemu takrat ko se je pripravljal na nakup novih strojev.

Drago Tomšič je torej zadovoljen. Povedal nam je, da je v obrti in manjših podjetjih gospodarska bodočnost naših krajev. Prav bi bilo, pravi, da bi tudi drugi obrtniki modernizirali svoje obrate.

nikom seveda spada deželni ustanovi za razvoj obrti. Ta pa se poslužuje pri svojem delu tudi raznih obrtnih združenj in ker smo na Krasu, kjer je večina obrtnikov Slovencev, v veliki meri Slovenskega deželnega gospodarskega združenja.

V sodelovanju s SDGZ in Kraško gorsko skupnostjo imajo večkrat sestanki z obrtniki. Sodelavci ESA so na razpolago obrtnikom v raznih krajih. Na Goriškem je sodelavec ESA na županstvu v Sovodnjah vsako soboto od 8. do 10. ure, na županstvu v Zagraju pa prav tako vsako soboto od 10.30 do 12.30. Na Tržaškem pa v občinskem centru na Opčinah ob sredo od 11. do 13. ure in na županstvu v Nabrežini ob sredo od 8.30 do 10.30. Medtem ko sodijo v KGS na Tržaškem vse občine (tržaška in dolinska le delno miljske pa ni), sodijo v ta okvir na Goriškem v celoti občine Sovodnje, Doberdob in Zagraj ter delno Foljan, Ronke in Tržič. Veliko obrtnikov se je že poslužilo pomoči te akcije. Prav bi bilo, da bi se je poslužili vsi, ki sedaj stoje še ob strani.

Tretje delo PDG

Premiera poljskega dela danes v Novi Gorici

V gledališki dvorani v Solkanu bo drevi, ob 20. uri, tretja letošnja premiera Primorskega dramskega gledališča v Novi Gorici. Gre za delo poljskega dramatika S. I. Witkiewicza «Čevljarji». To je jugoslovanska premiera najznamenitejše igre tega poljskega avtorja, ki je, poleg Reževiča in Mrožka, najbolj uprizorjeni sodobni poljski avtor. Ustvarjal je že med dvema vojnama, rehabilitacijo in priznanje pa je doživel po letu 1956. «Čevljarji» so bili napisani leta 1934 in govorijo o temi, ki je bila takrat enako aktualna kot danes: o degene-

raciji revolucionarne utopije in o fašizmu, r-tistem s parad in bojišč, marveč onem skritem in povsod navzočem.

Delo je režiral gost iz Poljske Jan Skotnicki. Dramaturginja in prevajalka je Darja Dominkuš, scenograf Boro Rotovnik, kostumograf Alenka Bartl, avtor glasbe Ivan Mignozzi, lektor Srečko Fišer, koreograf pa Matjaž Višnar.

V glavnih vlogah nastopajo Sandi Krošl, Bine Matoh, Mira Lampe-Vujičič, Janez Starina, Milan Vodopivec ter celotni novogoriški ansambel.

Natečaj v Doberdobo

Občinska uprava v Doberdobo namerava podeliti nagrado v znesku enega milijona lir za preučitev možnosti gradnje na občinskem zemljišču.

Študija mora najbolje izkoristiti gradbeno zmogljivost zemljišča na podlagi predpisov občinskega gradbenega načrta, prilagoditi stavbeno tipologijo kraškemu okolju in arhitekturi, upoštevati ekonomičnost stanovanjskih struktur.

Da se lahko kandidat udeleži natečaja mora predstaviti sledeče tehnične izdelke: splošno planimetrijo z lo-

ciziranimi deli in notranjo cestno povezavo; splošno perspektivo tipologije stavbe.

Rok za predstavitve zapade 29. februarja 1984. Občinska uprava v Doberdobo bo ocenila dela po lastni uvidnosti in si pridržuje možnost, da ne nagradi nikogar v slučaju, da ne bodo izdelki odgovarjali zgoraj navedenim zahtevam. Za pojasnila je zainteresiranim na razpolago osebje v občinskem tehničnem uradu v Doberdobo (tel. 78108) ob ponedeljkih od 17. do 18.30 in ob sredo ter sobotah od 10.30 do 12. ure.

Namesto nagradnega žrebanja

NOVOLETNA PONUDBA NAROČNIKOM PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Vsi naročniki Primorskega dnevnika, ki bodo poravnali celoletno naročnino do 31. MARCA 1984 prejmejo

30% POPUST

za enkratni nakup knjig, plošč ali kaset iz kataloga ZTT.

S potrdilom o plačani naročnini se lahko takoj zglasite v

TRŽAŠKI KNJIGARNI, Ul. sv. Frančiška 20 v TRSTU

in na UPRAVI PRIMORSKEGA DNEVNIKA, Drevored 24 maggio 1 v GORICI

STONE SVETINA

Med nebom in peklom

35.

Drugič sta se odpravila na pot v dolino z Bečanom. Ustavila sta se v mestu ob reki. Žena Fani je prosila Osojnika, naj odpelje njenemu bratranču dva voza drv, iz mesta pa pripelje razne potrebščine: sol, petrolej, sladkor in nekaj tekstilnega blaga.

Gostilničarja in trgovca Jerona sta zlahka našla, saj je bila njegova gostilna med najbolj obiskanimi. Bil je eden od redkih Slovencev, ki se je okoristil z italijansko okupacijo. Obogatitev pa je drago plačal. Ravnat se je moral po načelu: kdor hoče z volkovi hoditi, mora tudi z njimi tuliti. Vpisal se je v fašistično stranko, toda pravo zaupanje pri oblasti si je pridobil šele, ko je dal svojo starejšo hčer Rozalijo za ženo podpolkovniku Torelliju. Le-ta se je noro zaljubil v to mlado, komaj osemnajstletno dekle.

Mesto ob reki je vojaštvo kar preplavilo. V garniziji sta bila dva polka pehote, v okolici pa topničarski polk in nešteto državnih ustanov, ki so vodile graditev cest in utrdb ter italijanizacijo «osvo-

bojene» pokrajine. Bilo je, ko da so Slovenci v tem kraju slučajni gostje.

Kadarkoli sta se Bečan in Osojnik tu ustavila, sta ju pekla gnev in sovraštvo, pomešana s strahom in bolečino. Dražili so ju že napisani na javnih mestih: «Qui si parla solo italiano» (tu se govori samo italijansko). «Klelo pa se bo po slovensko», je robantil Osojnik. Peljala sta drva skozi vse mesto. Vojaki so zijali v tršata možaka, ki sta zavila na razsežno dvorišče. Tu so se za gostilno vrstila skladišča blaga.

Prišel je lastnik Jeron, rdečeličen, krepak mož srednjih let, prijazen in uglajen skoraj tako kot Italijani, prav nič podoben robotim očancem iz hribovskih vasi, kjer se je slovenstvo držalo trdno kot sneg na gorskih ledenikih.

«No, lepo, da sta pripeljala drva! Skoraj bi nam jih zmanjkalo. Lepo, Osojnik! Kar tu jih bosta zložila, je pokazal na prostor ob prizni drvarnici.

«Kako pa naj jih zloživa, Jeron? Po slovensko ali po italijansko?» je ušcipnil Osojnik sorodnika. «Kar po slovensko, možaka. Saj so slovenska drva,» je požrl zbadljivko.

«So ja, prava slovenska. Iz bukev pod Snežnikom. Blizu meje. Od tam, kjer se kmalu vidi našo stran...» je oponesel Osojnik.

Gostilničar se je prisiljeno zasmel. «Ko jih bosta zložila, pridita noter, da poračunamo!» Potem je odhitel k večji skupini gostov, ki

se je ustavila pred vrati.

Odkar je obogatel in k trgovini prizidal gostilno, so ga domačini zasovražili kot vsakogar, ki je imel od Lahov korist, medtem ko je večina trpe-la škodo.

Moža sta odložila sukničja, zavihala rokave in pričela skladata drva.

«Dovolj prometa ima ta Jeron,» je menil Bečan, «in denarja tudi, kolikor hoče! Poglej, saj se ljudje kar vrstijo! Eni v trgovino, drugi v gostilno. Ta pa ima res mlin in žago!»

V gostišče so prihajale skupine vojakov, druge so odhajale. Mnogi so vodili dekleta pod roko. Lepa, mlada slovenska dekleta. Tu je bilo toliko vojske, da so se dekleta komaj otepla celo oficirjev in podoficirjev. Tako ni za navadno rajo nič ostalo. Tudi tu so se vrstili prizori kot v vsakem mestu ob meji. Gruče vojakov so pasle oči na vsaki mladi ženski, ki je šla mimo, ji zvižgali, dajali neumne pripombe in vzklikali: «Che belle gambe!»

«Jaz bi mu že dal gambe s temle,» je rekel Osojnik Bečanu, se malo oddahnil ob debelem polenu in nadaljeval: «Te koblice nas bodo požrle! Vse več jih prihaja, nas pa je vse manj! Prekleti drek laški, kako mi gre na jetra!»

«Tudi meni. Zdelujejo pa nas nekoliko po zaslugi takšnih, kot je Jeron! Jaz že ne bi dal hčerke Italijanu! Pa še polkovniku! Človeku, ki nas je prišel davit!»

Naročnina: Mesečna 10.000 lir - celoletna 120.000 lir. - V SFRJ številka 15,00 din, naročnina za zasebne mesečno 180,00, letno 1.800,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 250,00, letno 2.500,00 din
Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374
Za SFRJ - Ziro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš. 23 mm) 39.000. Finančni in legalni oglaš 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglaš 550 lir beseda. Ob praznikih: povšek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku ali upravi, iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.

primorski dnevnik

11. januarja 1984

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD Stretto De Rubens 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopišnih založnikov FIEG

Vatikan in ZDA obnovili dolgo prekinjene diplomatske odnose

VATIKAN — Z včerajšnjim dnem so Vatikan in Združene države Amerike obnovili 1867. leta prekinjene diplomatske odnose. Novico je sporočil javnosti direktor tiskovnega urada Svete stolice Romeo Panciroli. Obe državi bosta v kratkem imenovali svoja diplomatska predstavništva. Skoraj gotovo bo mesto ambasadorja ZDA v Vatikanu prevzel sedanji Reaganov odposlanec v Vatikanu Williams Wilson. Kdo bo apostolski nuncij v ZDA še ni znano; sedaj vodi vatikansko delegacijo v ZDA msgr. Pio Laghi.

Diplomatski odnos med Vatikanom in ZDA so se prekinili že v prejšnjem stoletju, in sicer v letu 1867, ko je ameriški kongres z zakonom prepovedal trošenje javnega denarja za vzdrževanje diplomatskega predstavništva pri Sveti stolici. Takšen zakon je senat sprejel pod pritiskom protestantov, ki so v državi močna religiozna skupina in so v tem vprašanju hoteli, da je država do svojih državljanov različnih verskih pripadnosti imela enak odnos.

To prepreko je pred nekaj meseci ameriški kongres odpravil z glasovanjem o predlogu, ki ga je predložil protestantski republikanski senator Richard Lugar.

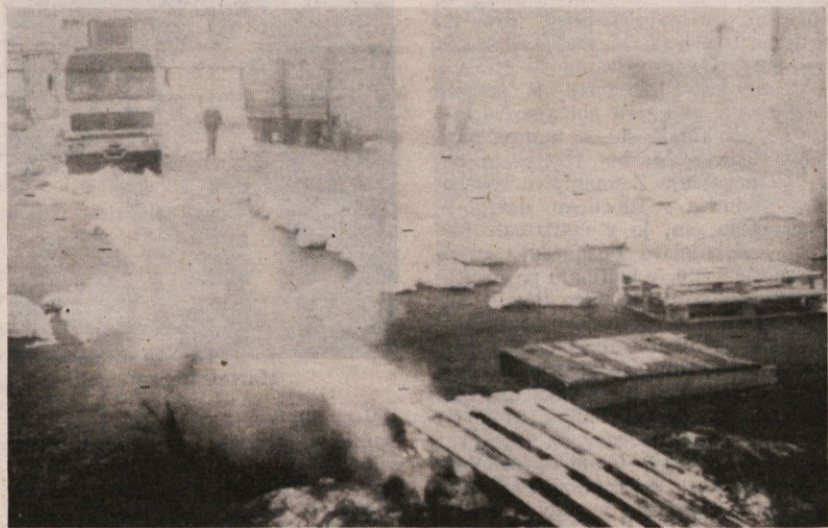
V zgodovini vatikanske - ameriške odnose je bilo

več poskusov obnovitve odnosov na veleposlaniški ravni.

Tako je predsednik Truman 1951. leta imenoval generala Clarka za «veleposlanika ZDA pri Vatikanu». Ko so imenovanje dali kongresu v odobritev, so se mu protestanti uprli, češ da se skuša kršiti načelo o ločitvi cerkve od države in se hoče prisoditi katoliški cerkvi prednostno mesto med različnimi v ZDA delujočimi cerkvami. Na osnovi tako utemeljenega odpora je moral Truman svoj predlog umakniti.

Ko je v šestdesetih letih Clara Luce postala ameriška veleposlanica v Italiji, se je šušljalo, da bi ZDA zastopala tudi v Vatikanu. Takšnim govoricam je odgovoril Osservatore Romano, ki je izključil možnost dveh položajev v eni sami osebi, ki bi bila akreditirana pri Vatikanu. Zaradi odpora protestantov so propadli tudi drugi poskusi. Šele Reaganu, ki je sam protestant, je v decembru uspelo odpraviti veto iz leta 1867. Po letu 1939 so imeli (razen Eisenhowerja) svoje osebne predstavnike pri Vatikanu katoličana Kennedy in Johnson. Tudi po osvoboditvi Rima 4. junija 1944. leta je bil ameriški veleposlanik Teylor (ki se je v Rim vrnil z zavezniškimi četami) pri Vatikanu samo osebni predsednikov odposlanec.

Sporna svinjina

Pred nekaj leti je bruhnila na dan vojna za vino, tokrat pa so francoski prašičereji začeli vojno za svinjino. V prejšnjih dneh so v francoskem obmejnem mestecu Tourcoing srditi francoski prašičereji naskočili kolono tovornjakov, ki je prevažala nemško zmrznjeno svinjsko meso. Dober del tovora so nato zažgali kar na cestišču. (Telefoto AP)

Tudi sardinski teroristi vpleteni v zadevo Bulgari?

RIM — Vse kaže, da je v ugrabitev Anne Bulgari in njenega sina Giorgia Calissonija vpletena tudi sardinska teroristična skupina MAS. Preiskovalci, ki so prišli že na sled petim domnevnim ugrabiteljem petične družine rimskih draguljarjev, so včeraj odkrili istovetnost še dveh domnevnih banditov. Gre za Salvatoreja Cavada iz Nuora in Giovannija Cadinuja prav tako iz Nuora. Oba sta bila vpletena že v nekaj ugrabitev, obenem pa sta osumljena tesnih stikov z MAS.

Preiskovalci so Sardinca prišli na sled na osnovi pričevanj že aretiranih banditov na osnovi drugih, doslej nepoznatih izsledkov. Cavada in Cadinu naj bi sodelovala tako pri pripravi načrta za ugrabitev, pozneje pa naj bi za nekaj časa bila tudi ječarja Anne Bulgari in njenega sina. Oba sta bila vpletena v ugrabitev Sare Niccoli, Carla Potzujia in Renza Bagnolija.

Skupino MAS je baje ustanovil brigadist Antonio Savasta. Doslej si je prevzela odgovornost za vrsto atentatov na Sardiniji, za nekaj umorov in za številne ugrabitve. Z izkupičkom ugrabitev pa naj bi MAS nakupila predvsem orožje.

Pojav, ki je v sramoto «omikani in bogaboječi» deželi V Venetu izbruhnila rasna mržnja proti priseljencem z Juga države

TREVISO — Živimo v letu Gospodovem 1984, a po vesteh, ki prihajajo iz Veneta, bi človek mislil, da se je v tej «omikani in bogaboječi» severnoitalijanski deželi čas dobesedno ustavil, saj deželo pretresa protijužnjaška polemika. Vsa zadeva je šla že tako daleč, da je zaslužila celo pozornost sovjetske tiskovne agencije «TASS», ki ponavadi išče druge boljše poslastice z «galega Zapada». Protijužnjaška «ksenofobija» ni seveda izbruhnila preko noči, latentno je prisotna že vrsto let, a kot

kaže ji je dala novega zagona «Liga Veneta», krajevna politična grupacija, ki zadobiva v zadnjem času čudne vsebinske primesi.

Sodu pa je izbil dno pismo, ki ga je 20. decembra objavil «Gazzettino di Venezia». V njem neka Maria Pia Forcolin, ime je brzkone izmišljeno, stresa vso svojo bolezensko mržnjo na južnjake, ki živijo v Venetu. To je bilo kot kaže dovolj upokojenemu karabinjerskemu podčastniku Giuseppeju Lo Prestiju, ki je Forcolinjevo tožil. Pozivi, naj južnjake bojkoti-

rajo, naj se postavijo po robu mešanim zakonom in naj se celo zoperstavijo transfuzijam «južnjaške krvi», da bi zaščitili «čistost rase»; so bili kot kaže preveč tudi za južnjaško potrpežljivost, ki si je že napravila žulje ob dosedanem folklornem protijužnjaštvu. Vici in zbadljivke na račun južnjakov so bili navsezadnje skoraj obvezen račun, ki ga je moral plačevati vsak priseljenec z Juga. V trenutku pa, ko iz besed prehajajo k dejanjem in priseljencj občutijo na svoji koži mržnjo, pa postane vsa zadeva resna, da se tudi napisi «Daj Etna, si velika, Sicilija je tvoja: uniči jo!» spremenijo iz neokusne in bolezenske šale, v pravo rasno nestrpnost.

V Venetu kot kaže manjka «ventil» prave ksenofobije do tujca, z antisemitizmom si iz objektivnih razlogov lahko le malo pomagajo, da jim ostane le južnjaški priseljenec «krivec vsega zla v Venetu». «Liga Veneta» je kot kaže spoznala koristnost takega «ventila» in je zato zahajala konja te mržnje do ljudi, ki so navsezadnje prav tako Italijani kot domorodci iz Veneta. Da pa bi bila vsa zadeva še bolj zapletena, je bivši karabinjerski podčastnik ustanovil «Ligo Juga», okoli katere se sedaj združujejo vsi južnjaki, siti nestrpnost domorodcev.

Bronasta kipa iz Riaceja v olimpijsko mesto?

RIM — Organizacijski odbor 23. olimpijskih iger, ki bodo v Los Angelesu (ZDA) od 28. julija do 12. avgusta, je preko ameriškega veleposlanika v Italiji uradno zaprosil Italijo, da bi za 30 do 60 dni posodila pred leti v Jonskem morju najdena bronasta kipa, ki so ju poimenovali po kraju Riace, kjer sta «prišla» iz morja. Gre za kipa stare grške civilizacije, ki sta last dežele Kalabrija in sta pred leti bila italijanski in svetovni javnosti na ogled v nekaterih italijanskih mestih.

Takšno zahtevo je olimpijski odbor naslovil že 1981. leta. V teh dneh pa, ko so v Italiji pričakovali njeno ponovitev, tokrat v uradni obliki, se je v Italiji razvnela huda polemika, kaj naj stori Italija: ali naj kipa pošlje v olimpijsko mesto ali

ne. Javno mnenje se je razdvojilo. Prva radijska postaja je morala odpreti še eno telefonsko linijo, da je lahko sprejela vse predloge državljanov. V tem trenutku je večina (58 odstotkov) proti prevozu kipov v ZDA.

Mnenja okoli tega vprašanja so najrazličnejša in če jim dobro prisluhnemo, imajo vsa svoj prav. Prav ima pisatelj Alberto Bevilacqua, ki trdi, da ZDA prezirajo italijansko kulturo (literaturo, film, slikarstvo) in da med obema državama ni enakovredne kulturne menjave, sedaj pa ZDA zahtevajo od «nerazvite države» dva bisera.

Nasprotnega mnenja je pisatelj Italo Calvino, ki sodi, da je bolje, če milijoni ljudi vidijo kipa, kar se ne bo zgodilo, če bosta zaprta v Reggio

Calabrii.

Socialistična deželna odbornica v Kalabriji Ermanna Carci Greco se protivi prevozu čez veliko lužo, ker bi v takšnem primeru tisti milijoni Amerikancev in Japoncev ne prileteli več na ogled «bronzo» v Kalabrijo. Drugi socialistični predstavnik v deželnem odboru Rosariu Olivo (vzgoja in kultura) pa je naklonjen posojanju teh kipov, ker gre za dolgoročno kulturno politiko, ki naj svetu predstavi italijansko in sredozemsko kulturo, sestavni del svetovne kulture.

Medtem je ameriški veleposlanik v Rimu povabil Pertinija, Craxija, Andreottija in druge vplivne italijanske može, naj bi uslišali prošnjo olimpijskega odbora.

Miki Muster:

Gusarji

(56.)

Montand brani Saharova

PARIZ — Znani francoski igralec in pevec Yves Montand, pisatelj Egene Inesco in zgodovinar Emmanuel Le Roy so včeraj izročili sovjetskemu veleposlaniku v Parizu pismo, naslovljeno na državnega in partijskega voditelja Jurija Andropova, v katerem zahtevajo osvoboditev fizika oporečnika Jurija Saharova.

Pobuda je izzvala v Franciji dokaj ostro polemiko. V ospredju polemične osti levice je predvsem Yves Montand, ki je bil nekoč vnet simpatizer KP in ki si je del komunističnih simpatij zapravljal še s tem, da je pred časom sprejel glavno vlogo v filmu o dogodkih na Češkoslovaškem. Glasilo KP «Humanite» je označilo Montanda za «velikega skesanca» in ga predstavilo kot novega zastavonošca francoske desnice. Kljub temu pa Montandova priljubljenost med Francozi narašča in vsak tretji bi glasoval zanj, če bi se predstavil kot kandidat za parlament.

Pertinijeva pipa na dražbi

RIM — Radikalna stranka, pa naj z njenimi stališči soglašamo ali ne, je pomenila nedvomno novost v italijanskem političnem življenju. Predvsem so radikali prvi doječi, kolikšno odzivnost ima lahko v medijih politika spektakularnosti, kako sredstva množičnega obveščanja lahko posvečajo veliko pozornost tudi nespametnim pobudam, le da so dovolj čudne.

In v tej politiki radikali nadaljujejo vztrajno še danes. Najprej so izzvali dokajšen hrup s preskromnimi sredstvi, ki so jih zbrali za financiranje stranke, sedaj pa so «dali na dražbo» celo svoje najvidnejše predstavnike in njihov osebni «reikvjarij», da bi izboljšali finančno stanje skupine. Po neki zasebni televizijski postaji so na primer prodali za 320 tisoč lir «storitve» Emme Bonino kot vodičke po palači Montecitorio vključno z obiskom poslanske okrepčevalnice, Mauro Mellini je za tristo tisočakov prodal svojo kulinarčno spretnost, medtem ko je neznan kupec odšel 170 tisočakov za partijo šaha z Gianluigijem Melego. Prodali so tudi zbirko lista «Manifesto», zbirko lista «Il male», zbirko Pannunziove revije «Il mondo». Še največ pa so iztržili s prodajo ene od pip, ki jih je predsednik Pertini podaril Emmi Bonino. Skoraj štiri milijone so kupci ocenili predsednikovo pipo, precej dobro pa je šla v denar tudi xeroks kopija listka, s katerim je Pertini poklonil Boninovi pipe: kar 75 tisoč lir.